

Pradžia>Kreipimasis į teismą>ES ir nacionalinės teisės sistemos>Specializuoti nacionaliniai teismai

Latvija

Šiame skyriuje pateikiama specializuotų Latvijos teismų apžvalga.

Specializuoti teismai

Latvijos Respublikos Konstitucinis Teismas

Pagal [Latvijos Respublikos Konstituciją](#) (lat. *Latvijas Republikas Satversme*, toliau – Konstitucija), Latvija turi **Konstitucinį Teismą** (*Satversmes tiesa*), tai yra nepriklausoma teisminė institucija, nagrinėjanti, ar jos kompetencijai priklausančiose bylose nurodyti įstatymai ir kiti teisės aktai atitinka Konstituciją, taip pat nagrinėjanti kitas jai teisės aktais priskirtas bylas. Konstitucinis Teismas gali paskelbti įstatymus ir kitus teisės aktus arba jų dalis negaliojančiais.

Pagal [Konstitucinio Teismo įstatymą](#) (*Satversmes tiesas likums*) 16 straipsnį Konstitucinis Teismas **nagrinėja bylas dėl:**

įstatymų atitikties Konstitucijai;

Latvijos pasirašytų ar sudarytų tarptautinių susitarimų atitikties Konstitucijai (dar prieš juos patvirtinant parlamentui (lat. *Saeima*));

įstatymų ir kitų teisės aktų ar jų dalių atitikties aukštesnės galios teisės normoms;

kitų Parlamento, Vyriausybės, Prezidento, Parlamento pirmininko arba ministro pirmininko aktų (išskyrus administracinius aktus) atitikties teisės aktams;

įsakymų, kuriais Vyriausybės įgaliotas ministras sustabdė vietos tarybos sprendimų vykdymą, atitikties teisės aktams;

Latvijos nacionalinės teisės nuostatų atitikties Latvijos sudarytiems tarptautiniams susitarimams, kurie neprieštarauja Konstitucijai.

Konstitucinį Teismą sudaro septyni teisėjai, kurių kandidatūras balsų dauguma tvirtina Parlamento nariai (ne mažiau kaip 51 balsas). Trys teisėjai skiriami ne mažiau kaip dešimties Parlamento narių teikimu, du – Vyriausybės teikimu, o dar du – Aukščiausiojo Teismo plenarinės sesijos teikimu. Aukščiausiojo

Teismo pasiūlyti kandidatai privalo būti parenkami iš Latvijos teisėjų.

Konstitucinis Teismas neturi teisės kelti bylų savo iniciatyva; jis nagrinėja tik tas bylas, dėl kurių į jį kreipiasi įstatymuose nustatyti asmenys.

Toliau išvardyti asmenys **turi teisę pateikti prašymą** dėl Latvijos pasirašytų ar sudarytų įstatymų ir tarptautinių susitarimų atitikties Konstitucijai (net prieš juos patvirtinant Parlamentui) arba dėl įstatymų ir kitų teisės aktų ar jų dalių atitikties aukštesnės galios teisės normoms, arba dėl Latvijos nacionalinės teisės nuostatų atitikties Latvijos sudarytiems tarptautiniams susitarimams, kurie neprieštarauja Konstitucijai:

Prezidentas;

Parlamentas;

ne mažiau kaip dvidešimt Parlamento narių;

Vyriausybė;

generalinis prokuroras;

Valstybės audito tarnybos taryba (*Valsts kontroles padome*);

vietos taryba;

ombudsmenas (lat. *tiesībsargs*), jeigu ginčijamą aktą priėmusi institucija arba pareigūnas per ombudsmeno nustatytą terminą nepašalino nustatytų šio akto trūkumų;

civilinę, baudžiamąją ar administracinę bylą nagrinėjantis teismas;

žemės registro tarnybos teisėjas, registruodamas nekilnojamąjį turtą ir susijusias teises žemės registre;

bet kuris asmuo, kurio Konstitucijoje garantuojamos pagrindinės teisės buvo pažeistos;

Teismų taryba pagal įstatymuose nustatytą kompetenciją.

Paduoti prašymą iškelti bylą dėl kitų Parlamento, Vyriausybės, Prezidento, Parlamento pirmininko arba ministro pirmininko priimtų aktų (išskyrus administracinius aktus) atitikties įstatymams gali:

Prezidentas;

Parlamentas;

ne mažiau kaip dvidešimt Parlamento narių;

Vyriausybė;

Teismų taryba pagal įstatymuose nustatytą kompetenciją.

Teisę paduoti prašymą iškelti bylą dėl įsakymo, kuriuo Vyriausybės įgaliotas ministras sustabdė vietos tarybos priimtų sprendimų galiojimą, atitikties įstatymams turi minėtoji vietos taryba.

Bylas dėl įstatymų, Vyriausybės nutarimų ir kitų Vyriausybės aktų atitikties Konstitucijai, Latvijos nacionalinės teisės aktų nuostatų atitikties Latvijos sudarytiems tarptautiniams susitarimams, kurie neprieštarauja Konstitucijai, ir Latvijos pasirašytų ar sudarytų tarptautinių susitarimų atitikties Konstitucijai (dar prieš juos patvirtinant Parlamentui), taip pat dėl įstatymų ar kitų teisės aktų ar jų dalių Konstitucinis Teismas nagrinėja visa sudėtimi. Kitas bylas nagrinėja trijų teisėjų kolegija, išskyrus atvejus, kai Konstitucinis Teismas nusprendžia kitaip.

Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir įsiteisėja jį paskelbus. Konstitucinio Teismo sprendimas ir jame pateiktas ginčijamos nuostatos išaiškinimas yra privalomas visoms centrinėms ir vietos valdžios institucijoms (įskaitant teismus) ir pareigūnams, taip pat fiziniams ir juridiniams asmenims.

Nuostata, kurią Konstitucinis Teismas pripažino nesuderinama su aukštesnės galios teisės nuostata, laikoma negaliojančia nuo Konstitucinio Teismo sprendimo paskelbimo dienos, nebent Konstitucinis Teismas nuspręstų kitaip. Jeigu Konstitucinis Teismas pripažįsta, kad Latvijos pasirašytas ar sudarytas tarptautinis susitarimas neatitinka Konstitucijos, Vyriausybė privalo nedelsdama pakeisti arba panaikinti šį susitarimą, sustabdyti jo galiojimą arba iš jo pasitraukti.

Ekonominių bylų teismas

Pagal Teismų įgaliojimų įstatymą (lat. *Likums par tiesu varu*) nuostatas Civilinio proceso įstatyme (*Civilprocesa likums*) ir Baudžiamojo proceso įstatyme (*Kriminālprocesa likums*) nurodytoms byloms nagrinėti buvo įsteigtas Ekonominių bylų teismas (*Ekonomisko lietu tiesa*). Jis yra Rygoje ir turi jurisdikciją visoje Latvijos teritorijoje.

Pagal **civilinę teisę** Ekonominių bylų teismo jurisdikcijai priklauso:

reikalavimai, kylantys iš perdraudimo sutarčių;

reikalavimai, kylantys iš investicinių paslaugų ir papildomų investicinių paslaugų sutarčių;

kitų Europos Sąjungos valstybių narių reikalavimai Latvijos valdžios institucijoms dėl investicijų apsaugos;

reikalavimai, kylantys iš bendrovių grupių teisinių santykių;

reikalavimai, kylantys iš akcinių bendrovių narių (akcininkų) teisinių santykių;

reikalavimai, kylantys iš finansinio užtikrinimo susitarimų;

reikalavimai, kylantys iš kapitalo sandorių su susijusiomis šalimis, kaip apibrėžta Komercinės veiklos įstatyme (lat. *Komerclikums*) ir Finansinių priemonių rinkos įstatyme (*Finanšu instrumentu tirgus likums*);

reikalavimai, kylantys iš įmonių perdavimo ir įmonių restruktūrizavimo, išskyrus darbuotojų reikalavimus;

reikalavimai, kylantys iš sutartinių įsipareigojimų tarp statytojų, įskaitant subrangovus, dėl bet kurių antros ar trečios klasės pastatų, kuriems reikalingas statybos leidimas, išskyrus vieno ar dviejų būstų gyvenamuosius pastatus ir su jais susijusius funkcinis statinius, statybos;

reikalavimai, kylantys iš konkurencijos teisės aktų pažeidimų;

reikalavimai, kylantys iš kapitalo struktūrų narių (akcininkų) susirinkimų sprendimų; taip pat

prašymai dėl kredito įstaigų likvidavimo ir nemokumo.

Be to, pagal **baudžiamąją teisę** Ekonominių bylų teismo jurisdikcijai priklauso:

masinio naikinimo ginklų gamybos, sandėliavimo, judėjimo, naudojimo ar platinimo finansavimas, kai atsakomybė už tai kyla iš Baudžiamojo įstatymo (lat. *Krimināllikums*) 73.1 straipsnio 2 dalies;

terorizmas, kai atsakomybė už tai kyla iš Baudžiamojo įstatymo 79.2 straipsnio 2 dalies;

nusikalstamu būdu įgytų pajamų plovimas (Baudžiamojo įstatymo 195 straipsnis);

neteisėtas išmokų gavimas, kai atsakomybė už tai kyla iš Baudžiamojo įstatymo 198 straipsnio 2, 3 ar 4 dalių;

komercinis kyšininkavimas, kai atsakomybė už tai kyla iš Baudžiamojo įstatymo 199 straipsnio 2 dalies;

kyšių priėmimas, kai atsakomybė už tai kyla iš Baudžiamojo įstatymo 79.2 straipsnio 3 ar 4 dalies;

kyšio pasisavinimas, kai atsakomybė už tai kyla iš Baudžiamojo įstatymo 321 straipsnio 2, 3 ar 4 dalių;

kyšininkavimo tarpininkavimas, kai atsakomybė už tai kyla iš Baudžiamojo įstatymo 322 straipsnio 2 dalies;

aktyvus kyšininkavimas, kai atsakomybė už tai kyla iš Baudžiamojo įstatymo 323 straipsnio 2 ar 3 dalies;

prekyba poveikiu, kai atsakomybė už tai kyla iš Baudžiamojo įstatymo 326.1 straipsnio 2 dalies;

neteisėtas prašymas skirti išmokas ir jų gavimas, kai atsakomybė už tai kyla iš Baudžiamojo įstatymo 326.2 straipsnio 2 dalies; taip pat

neteisėtas išmokų skyrimas, kai atsakomybė už tai kyla iš Baudžiamojo įstatymo 326.3 straipsnio 2 dalies.

Apeliacinius skundus dėl Ekonominių bylų teismo sprendimų nagrinėja Rygos apygardos teismas (lat. *Rīgas apgabaltiesa*).

Teisės duomenų bazės

Duomenų bazės pavadinimas ir URL

[Konstitucinio Teismo nagrinėjamos bylos \(paieškos funkcija\)](#)

Ar prieiga prie duomenų bazės yra nemokama?

Taip, prieiga yra **nemokama**.

Trumpas duomenų bazės turinio aprašymas

Duomenų bazėje pateikiami Latvijos Respublikos Konstitucinio Teismo sprendimai.

Bendroji informacija

Duomenų bazėje esanti paieškos funkcija ir teismo sprendimai pateikiami latvių ir anglų kalbomis.

Nuorodos

[Latvijos Respublikos Konstitucinis Teismas](#)

Paskutinis naujinimas: 26/01/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.